

Els efectes del 2000

“Ens havíem agafat el canvi dels tres zeros amb una mica d’humor, una mica de fantasia o un pèl de bogeria, però no del tot seriosament. Però les màquines que ens governen no tenen sentit de l’humor, i el tema de l’any dels zeros se l’havien cregut com a revolució, retorn del segle endarrerere, tornada al punt de partida, un autèntic final del temps present.”

Ja comprendran vostès que, vist que aquest és l’últim article que publicaré l’any 99, havia d’aprofitar per escriure jo també alguna cosa sobre el tema del 2000, el seu efecte misteriós, la imminència del final dels temps, la inanitat dels mil·lennis i altres matèries obligades. Que no siga dit que deixe passar una ocasió que es presenta només, segons com es mire, cada cent anys o cada mil. Que no siga dit: sobretot perquè ja tothom que parla i escriu més o menys en públic o per al públic ja hi ha dit la seva, sobre el fugaç tema del 2000, i no he de ser jo l’excepció. El problema és parlar sobre un tema realment inexistent, una realitat imaginària, una vacuïtat inconsistent, parlar sobre el no-res. I a més, parlar-ne quan ja n’han parlat els altres fins a l’extenuació, i parlar-ne sense ganes, com qui diu per pura obligació: com havia de passar l’alta ocasió del segle i del mil·lenni sense deixar senyal en aquesta pàgina que, justament, es diu “el temps que corre”? No podia ser, però els assegure que ho faré per pur sentit del deure, per pur imperatiu professional. Perquè el tema del temps, precisament, del temps que corre –i si no corre no és temps– resulta massa seriós, massa radicalment metafísic i humà, corporal i espiritual, per tancar-lo o celebrar-lo en períodes tan innatursals com aquestes sèries de deu, de cent i de mil a què ens obliga el nostre sistema habitual de comptar.

Han pensat vostès, posem per cas, què és el temps de la vida (que és l’única cosa que compta, en últim extem) per a tanta gent de tants pobles i cultures on no compten de deu en deu, i on ningú no pot dir “tic vint anys” o quaranta o seixanta? Han pensat que en la immensa major part del temps, històric o prehistòric, de la nostra espècie la gent no ha comptat per segles, mitjos segles i quarts de segle (ningú no celebrava el “centenari de” ni els “vint-i-cinc anys de”), ni vivia en el segle XIX o en el XX perquè tal “realitat” no existia, ni pensava el present i el passat en termes seculars (“va passar fa tres segles i mig” o “va ser el segle V aC”), ni vivia en l’any mil noucents tal, ni res de res? La idea de mil·lenni o mil·lenari era rigorosament impensable, i de

fet no se li havia acudit a ningú que s’acostà perillosament l’any 1000 de l’era cristiana –prèviament definit com a mil pel càlcul del monjo Dionís el Petit, abans desconegut i ara més universalment cèlebre que cap nom del segle VI–, i suposem que la gent va patir no se sap quines perturbacions i quins terrors. Però la gent, d’aquell que nosaltres ara en diem segle X, no sabia res de segles ni sabia quin any era aquell, ni hauria entès massa bé la idea de “999”. Tenien altres coses a fer, no com nosaltres, que hem decidit per fi que el món no s’acaba i que la història no ha arribat al final, ens hem d’ocupar de fer una gran festa, comprar vestits nous (han observat com estan els aparadors de roba, de cara al Nadal i Cap d’Any?), i escriure i dir infinites coses banals, com aquestes mateixes que jo escriu, pensant que són de gran substància per la simple contigüïtat amb un any de tres zeros. Però tres zeros no són més que un zero: no són res, són un *flatus vocis* de xifres, un miratge de nombres, una buidor rodona i perfectíssima.

Excepte per als ordinadors, aquesta és la qüestió. L’any 2000 no tindria cap efecte (i no en tindrà) si no fos, justament, per l’“efecte 2000”, exacte signe del temps, del nostre temps. Ha resultat que els humans, espècie intel·ligent i sensible, fins i tot quan vol demostrar el contrari, ens havíem agafat el canvi dels tres zeros amb una mica d’humor, una mica de fantasia o un pèl de bogeria, però no del tot seriosament. Però les màquines que ens governen no tenen sentit de l’humor, i el tema de l’any dels zeros se l’havien cregut com a revolució, retorn del segle endarrerere, tornada al punt de partida, un autèntic final del temps present: amb això ens amenaçaven. Quines coses ens ha tocat veure: unes petites màquines benignes, autòmats de servei, que han posat en perill el funcionament de la vida artificial sobre la terra, que és la vida de les altres infinites màquines, de les quals depèn ja gran part de la humanitat, si no tota. I això demostra, com sempre, que els perills humans són efectes de la imprudència dels savis, de la imprevisió dels experts. El mal, deia Sòcrates, o Plató per la seua boca, és un efecte del poc coneixement. Així ha estat sempre i així serà encara, pel cap baix, uns altres mil anys.